

Facelki dijakeškega doma v Raonah na Koroškem -

Obrazi z odločitvijo, da naj bo gimnazija, popolna gimnazija, ~~v~~ Raonah, se je oprijela tudi misel, da bo potreben dijakeški dom. Gimnazija v Raonah, ako bi se hotela udejvati, kot ^{popolna} gimnazija za ves obraj, bi morala pritegniti dijake iz vseh, tudi najbolj oddaljenih krajev Meriške, Kislinske in Dravke doline do Imbrada in Mareberga, Radelj. Taka pritegnitev mladine pa bi bila brez dijakeškega doma, tesno povezanega z gimnazijo, nemogoča. Stevilne sobe za stanovanja, prostorna, dobro urejena kuhinja ter in ostalo, za gospodinjstvo potrebni prostori ~~so~~ ^{na} nekaj obsejnih bivših grajskih polopjih so omogočile, da se ^{lepa in} koristna namisel delavcev in namencev ~~iz~~ ^{uvedati} Raonah, mogla tudi ~~izvesti~~.

Do so ob priliki prvega boršškega festivala na Raonah dne 14. oktobra 1945. l. na slovesen način odprli gimnazijo, se je moglo z dijakeški vseliti prvih 14 dijakov, ~~z~~ z urejanjem dvojnih sob ~~za~~ ^v ~~potrebne~~ stanovanja za dijake pa smo pričeli teden dni ^{pred} poprej 6. oktobra. Bilo je precej dela, pomagali so dijaki ^{in diakinje} iz ⁱⁿ Justanja - Raven. Največ dela je bilo s temeljitim čiščenjem sob in prenapisanim sobnega inventarja, omar in postelj. Do 14. oktobra smo mogli pripraviti ^{le} 23 postelj.

Objevati pa je bilo treba tudi prostore za gimnazijo. Podoba
 tega dela, preselba klopi in drugega inventarja za gimna-
 zijo, je preko zmogljivosti: kapotilo št. dr. Iušnika Franca
 kot babičega ravnatelja gimnazije in profesorja Bogdana
 Kratarica, ki ~~sem~~ je bil tiste dni ^{ravnatelj} res človek take, glavni po-
 močnik. Karaditiga menda, me je nekega dne račitkom
 m. oktobra 1945. l. nagovoril dr. Iušnik Franc, da f bi
 prejel posej upravnika dijaškega doma. Dela za obnovo
 je bilo takrat tudi na Ravnah ter glavo in pridu je pri
 obnovi sodelovalo storo in mlado, ženske in moški. Ali naj
 bi križevrok gledal, kako se fundijo drugi, ~~pa~~ je stot ^{rehtega} ka
 tako varno ~~na~~ knuthono in socialno ustanovo kakor se
 ravno dijaški dom, posebno varno se na našo koroško to
 in ostran države meje. Ker sem bil takrat ~~šolski~~
 delom za organizacijo šolstva na Korškem o glavnem gotor,
 sem predlog dr. Iušnika Franca sprejel in akcijski odbor za
 potavitev potortja za gimnazijo v Ravnah je ~~ta~~ ^{ita} predlog
 odobril.

Nikdar v svojem dotlednjem življenja se nisem niti
 stanoval o dijaškem domu ali kakem drugem internatu,
 zato tudi nikdar nisem bil prefekt, kaj tde upravnik
 internata. Vasa slova narodno osvobodilna vojna je
 imela ^{do neverjetnosti} sprostiti dotihnjal spie sile o našem ljudstvu.

Bivši kapei na kmetih in preprosti delavci po tovarnah
 so z neuhutenimi uspehi vodili bataljone, pa tudi brigade.
 Pod oplivom takega vrdušja ^{menda} sem karol posele upravni-
 ka dijarskega doma na Ravnah tudi jaz, v teh polih
 res neiskušeni "kelenci."

Ko bi bilo ostalo vse pohištvo in vse orodje in kuhinjska
 oprema in posle, kolikar je vsega tega imel grof Thurn,
 na ~~opgornarstvu~~ ^{gradu} ~~se dan~~ ^{se dan} ~~omjot~~ ^{omjot} ~~se~~ ^{se}
 gimnaziji in dijarskem domu, bi posele
 upravnik dijarskega doma ne bil tako težak, kakaj bil
 tabrat, ko se je ta dijarski dom šele porajal. Tako pa je ljudstvo
 v zavesti, da so si grofje vse svoje bogastvo pridobili le
 potom iskoristeanja delovne sile drugih, delavcev, kmetov
~~odnasale~~ ^{odnasale} ~~po vedni~~ ^{po vedni} ~~posobolstvu~~ ^{posobolstvu}
 in drugih ~~odnasale~~ ^{odnasale} ~~iz gradu~~ ^{iz gradu} kar se je le dalo. Tudi vo-
 jaki so ~~odnasali~~ ^{odnasali} ~~delavnemu~~ ^{delavnemu} ~~načinu~~ ^{načinu}
 v dirjem redu do nesmiselnosti: mičili, vlasti nastali
 ki so se v tumanah mičkali tudi skorj Gustanj-Ravne. Vojaki
 naše NOV so na vredite svojih stanovaljskih prostorov
 in pivarn po naših togi varah tudi rabili pohištvo, so
 odpeljali se skoraj vse ostalo. Postelj, ~~12~~ ¹² ~~ki~~ ^{ki} ~~se~~ ^{se} ~~bile~~ ^{bile} ~~upo-~~ ^{upo-}
 rabne na dijarski dom, je ostalo vsega osem ¹⁰ 15 postelj
 smo šli na Rimski vrelci, kjer so si gestapovci vredili
 naša ostanja udobna stanovaljska v borbi proti sovraž-
 nikom.

Jubini ^{in nato} upornim kotuljem.

za naše nadbudne dijake, za naš novi dijaški dom.
 Dr. Inšnik, ravnatelj gimnazije, ki se videl svojias ^{se drugar} ~~naše~~
 urejene internate (ki pa so služili samo dijakom inovi-
 tejskih stavitev), je smajoval & glavno in ternal: "Kaj to
 rekli v Ljubi in Merici, ki tudi hčejo imeti gimnazijo, toj
 konkurenti, ko bodo vedeli, da je dijaški dom pri gimnaziji
 na Ravnah tako bomo urejen!" ~~Pa se~~ ^{Pa se} nekateri Ljubljani
 in Meričani upirali takim poteljam za svoje otroke.
 Pa sem dejal: "Prihajite drugje, boljše!" In glej: Na bioskem
 grahekem dvorišču so se pojavili enoprešni, pa tudi dvo-
 vprešni kmečki tovorni vožovi iz daljne Ljube, pa tudi
 iz Liblic, Tuzenice, Sentanela ~~pa tudi~~ in celo iz Ma-
 renberga - Radej. Prihajali so poteljs in poteljno perilo
 ter odeje in blazine ta za svojega nadbudnega pineka,
 drugi za svojo prvo hčerko, ki bodo študirali na ravenški
 gimnaziji in bodo stanovali v stropem internatu - v
 dijaškem domu. In kopal ^{brivni in izkušeni} ravnatelj gimnazije na Ravnah
 smajoval & glavno: "Kakor gnerdo srake, ki nanosi voinj
 vse možno pisano šavo, takšen bo naš dijaški dom.
 To polnite so se soba za sobo z dijaki in pisanim pohištrom,
 večkrat je prej prišel dijak, ko potelja za njega in pogosto
 se moral dijak ^{sam} ~~sele~~ pomagati pri urevanju poteljs in ma-
 brati: listje, pravno se je mogel obli: k počitku, bi je bil
 v takem primern vedno sladek."

moči

Bi. Simonova je pregledovala kos za kosom in kbrivala, dijaki upravnik je zapisoval, dijaki pa so nabladali ter vozili v svoj dijaki dom na Ravnah.

Pa kaj bi pooda brez hrane... Kerbet: je bilo treba tudi za kivila, in treba je bilo napraviti marni katero pol in na pisati precej obširnih pisem s potrebno obrazložitvijo pol: kajja. Skrbali smo po vsem obravni in nopol ni izostal. Telo izdatno je pomagala krajovni ljudski odbor, ki mu je načeloval tri. Kinkler Lovre, voluštene zelezane. Kmetje in Tolstega vrha so kaveli po njegovih navaditih voziti Brompize, sadje in

Koteli
to kape
mimo kape spominne na to prave sove dijake
dijaki in upravnik.

tudi prva dva za dijaki dom. Mast in okuhano sadje je ta Simonova iztaknila pri narodni imovini v kexici, po in izdatno sojnjo smo iztaknili na pluti, po marsikaj in izdatno je pomagala s pošiljko hrana paketa obravni a ba Rdečega križa v Ljubljani. Hrana je bila dobra in izdatna tako AO se izpra rebli stavili dijakov, pa tudi dijaki se niso pritorivali. Klega dne sredi m. novembra 1915. pa je dejal ravnatelj N. Lušnik trau upravniku dijakega doma na Ravnah: "Janke, stektaj se, boš videl, da si shujal najmanj za 3 kilograme." To pa ni stajilo pomajkane hrane, ampak stabi in mnoge pati. Pa da so le dijaki bili navičeni in zadovoljni in so se mogli nemoteno učiti na gimnaziju, to je bilo glavno!

to kbrat smo prišli v stisko zaradi drov, ob takih prilikah smo hodili v gozd, nameščene gotne uprave nam je katera drevse se susijo in podirali smo jih ter repali dijaki in upravnik. In vendar je bilo tudi

debeli

denarj; je bilo treba kupiti, ^{in denarjem} plačati je bilo treba kuharico in oke pomočnici, snarilko, gospodinjo, ~~se~~ bi pa se je zadovoljila z zelo skromno plačo. Kje dobiti denar? Nekaj malega je prispeval obratni odbor OF, bolj izdatno sindikat delavcev in namestencev ~~in~~ rudnikov vinca v letnici, nekaj obratni odbor OF v Kavibonu, pa to ni bilo mnogo in ne dovolj. Izbijali smo mesečne prispevke ^{od} dijakov in vnosno njihovih staršev.

Prvi tem smo pramožensko letnico, ^{pomeni} to je, koliko bi mogli plačati, vati starši, zelo prategnili. Največji mesečni prispevek, ^{so plačevali} v glavnem trgovci, ~~in namestenci podjetij, ki so~~ in bolj plačani namestenci za svoje

sinove in hčerke-dijake, ta prispevek je znašal 800 dinarjev mesečno. Ostali prispevki so bili 600, 400, 200 in tudi samo 100 dinarjev na mesec, nekaj dijakov, ki so jim rediteljski padli ~~po~~ partizanskih ali pa so umrli v internaciji, je imelo vsa osterbo v dijaškem domu poplunoma brezplačno ⁱⁿ ~~zastonj~~.

Prabeti je bilo treba tudi za razne prizidave, adaptacije - predvsem pa za kopalnico, ki je dobila tri kopalne peči ter za stranišča, ki jih je bilo premalo.

ker se denarni promet narasel, smo morali imeti tudi blagajnika in knjigovodjo. Ta pozol je prevzel in ga vodil ^{to je} Janjo Roman, knjigovodja in ^{priglas} brezplačno ~~atdih~~ ~~palih~~ ~~redel~~ ~~pa~~, blagajnik gospodnje uprave. Ta izkušeni mož in dobričina ~~sko~~ se nam mnogo pomagal, tudi z zelo dobrimi nasveti in navodili.

Tako se število rastle in se sploš. po majnosti, izpopolnjevanje
 voda tudi ~~iz~~ uprava dijakega doma na Ravnah. Najprej
 upravnik sam, potem dva dijaka, kot prefekta Kumprej
 Miha, potaven kmečki fant iz Bentanela ter Krivčenko
 Tanja, mlada tuda reona hčerka intenerja nameščena tudi
 ka v kmeti, nato Simon Korija, voditeljica kuhinje in
 naš prvi ekonom, in se Roman Janča, knjigovodja. Škalo
 sta se upravljanje dijakega doma karimala s ravnatelj
 gimnazije dr. Lušnik Franc, ki je dajal tehtne in dobre nasvete
 ter Kristaric Bogdan, profesor. ^{in uspevanje in} Za napredek dijakega
 doma pa so se senelno karimali tudi delavci in ma-
 mesčenci Telezome na Ravnah. Zelo izdatni prispevki,
 ki so jih ^{pa} gimnazijo na Ravnah s prostovoljnimi u-
 domskim redeljskim delom pridržali v Telezami,
 so se se pretežno ^{večdar} pomnisi uporabili za preridavo veli-
 tega gospodarskega polopja na dijaki dom.

Tako pa je bilo s uspešnim delom prve dni,
 tedne, meseca v dijakiem domu na Ravnah, bi utegnil
 marsikdo vprašati: Iz čakej posledomega je razvidno,
 da je skrbela prva uprava dijakega doma na Ravnah
 le za materialno poluge. Razumljivo. Temu je omogočila
 študij so dijakom na gimnaziji v Ravnah in gimnazija
 je ^{večdar} v prvi vrsti uspešna ustanova. ^{večdar}

* mi bilo opuščené mi in prvih dneh študija dijakega doma na Ravnah. ^{večdar}

karadi neradostnega števila profesorjev, ki so bili sponkom
na gimnaziji prezapoleli, mislo izmed nenege volje
gimnazije mogli dobiti prelektor. Bi vedrjevanje reda
in disciplina sta mi uspešno pomagala se omenjena di-
jaka kimprej hika in kvisčenko tauja, pa se sobni sta-
rejsine, karadi izmed ostalih dijakov. F. Pirkret najmanj
v tehni smo imeli dijake sestanke, seminarje. Vsej
političnega poročila, smo obravnavali kadeve dijakelega
dona, predvsem vedrjevanje reda in snage, dijaki,

prav vsi, pa so dobili tudi vpogled v gospodarsko stanje in polo-
vanje uprave, pritegnjeni so bili tako spocetka k sode-
lovanju, predvsem jim je bilo, da je od njih ^{sanjih} ~~stoj~~
odvisno izboljšanje ali pa polabranje ~~polo~~ njihove
udobnosti in kakovosti ter kolirine hrane, kveden se
bil sistem ^t samokritike, kritike po tovarnišk - di-
jakih in koneno je sledila ocl kritika, vsasih tudi
svarilo in graja upravnik. Vpircu depta, da
so bili dijaki ^{narne starosti, sed otrola do se moriatge} ~~iz vseh mojih krajev~~
mladenica, kar je bil se v partizanih in celo dijaka, ki se je
bojeval v nemški vojski v Rusiji, pa da so bili dijaki
iz najrazlicnejših slojev prebralstva, kameto delavcev,
trgovcev, namescenec obrtnikov in da je ~~se~~ bila vzgoja
pri massikatornem dijaku katasa okupacije zelo pomaj-
kljiva, ^{lahko trdim, da smo, ob resnični moikemoti} ~~morem~~
reine dijakov, mogli vedrjevat se kar vedovje

prav vsi, pa so dobili tudi vpogled v gospodarsko stanje in polo-
vanje uprave, pritegnjeni so bili tako spocetka k sode-
lovanju, predvsem jim je bilo, da je od njih ^{sanjih} ~~stoj~~
odvisno izboljšanje ali pa polabranje ~~polo~~ njihove
udobnosti in kakovosti ter kolirine hrane, kveden se
bil sistem ^t samokritike, kritike po tovarnišk - di-
jakih in koneno je sledila ocl kritika, vsasih tudi
svarilo in graja upravnik. Vpircu depta, da
so bili dijaki ^{narne starosti, sed otrola do se moriatge} ~~iz vseh mojih krajev~~
mladenica, kar je bil se v partizanih in celo dijaka, ki se je
bojeval v nemški vojski v Rusiji, pa da so bili dijaki
iz najrazlicnejših slojev prebralstva, kameto delavcev,
trgovcev, namescenec obrtnikov in da je ~~se~~ bila vzgoja
pri massikatornem dijaku katasa okupacije zelo pomaj-
kljiva, ^{lahko trdim, da smo, ob resnični moikemoti} ~~morem~~
reine dijakov, mogli vedrjevat se kar vedovje

Razen enega slučaja težjih prekrškov ni bilo. Dijak, ki se je rešil v nemški vojski, je obradel kuharici ^{rižju} kromiro.

Pozneje smo mogli ugotoviti, da je nanj vplival pajdov ^{indijani} & groznjani. Ta dijak je moral dijaki dom kapustiti.

Težje disciplinske kazni razen prej omenjenega slučaja, ni bilo. Veterina rečena dijakov se je pristočno učila. Te rezultati redovanja v prvem polletju so pokazali, da so dosegli gojenci dijake doma popravo znatno boljše naše uspehe in pade, ko dijaki, ki so stanovali pri svojih starših, bodisi v Gustinju, Lavnah, bodisi, da so se vozili v šolo z vlakom ali pa oboje. Pozneje smo dobili še prefekta v osebi sedmoletca Janka Messnerja, doma iz Loba obravnavane mese. Viberjal se ni napora,

kamor so ga vtaknili Angličani karadi propagande za priključitev Slovenske Koroške Titovi Jugoslaviji. Bi begun se je to. Messner janko obentno poskoloval, tako da je več tednov bolehal. Viberjal se je tudi za nadaljnji študij in karadi tega pobor prefekta ni mogel vsiti; so tako, kakor je tudi sam tekel. Vsevil sem mu nadzorstvo s dijakov iz Slovenije za gradca, večnoma so bili petošolci in so stanovali v pri-
vidku, ki ga je svojčas prof. namenuil za štirinčad.

Vredajal smo redno svoj študentski časopis. Lep je bil, klasi po prvem semestru ko ga je bogato in lepo ilustriral prof. Viktor France, ki je bil prvi prefekt iz vrst zbora

profesorje gimnazije. ~~Prof. Boel~~ prefektu je to. Kritičar
 France Karel proti komu prvega semestre, po svoji vsestranski
 izobrazbi in uporabnosti je bil res desna roka upravnika
 bodisi pri vsakojnem delu v internatu bodisi pri reševanju
 težjih in težjih gospodarskih poslov. Ko so sponzorji l. 1946,
 dijaki močno boleli na influenco, se je prof. ~~Kritičar~~ zelo
 uspešno ukvarjal tudi kot dober higienik ^{na bar mu} ~~in priznan~~
 je bil kvaleten in mu je dal svoje priznanje tudi ~~uradni~~
 zdravnik v Gustanju, dr. Božjan Vrat.

Tranki so bili v našem štenskem časopisu pravo dobro
 nekateri tudi hudomušni, kakor ta le: Zakaj prihaja di-
 jaki iz slovenjgraškega predela dijaškega doma redno
 preporno k najtrku? Odgovor: Ker s ~~prevarnim~~
 vstajanjem nočejo zbuditi svojega prefekta iz jutranje-
 ga spanja. Dostop je seveda v tem, da bi ~~bi~~ moral buditi
 prefekt ~~na~~ ^{dijake}, ne pa dijaki - prefekte.

Vsak mesec je bil dvošabris večer, čajanka, ko vse
 dijake. ~~Čajtanke~~ ^{šmo} prišel s kulturnim programom:
 petjem, recitacijami, ^{ten} šaljivimi pa tudi resnimi privoti,
 pri čemer so se zlasti slovenjgraščani zelo izkazali. Kto
 so ~~ga~~ ^{pisalo} ~~oglasile~~ ^{reval} harmonike, potem pa se je odlikovala
 to. ~~naša~~ ^{naša} gospodinja to. Simonova, ki je pobudila da okusno
 perino in dober čaj, tako, da so dijaki rekli, da bi bila ča-
 janka vsaj vsak teden enkrat. Pozneje je čajankam
 sledil ples - dostojen, kakor to pritiče resnim in noikovim dijakom.

Dijaki, gojenci dijakega doma so navezali stike u mla.
dino v tugu in u delavi v telegrafni, da bi vsaj na
skromen način pokazali svojo hvaležnost za njihovo
pomoi gimnaziji in dijakegu domu. Onagali so ~~parto~~
u karjim delom ^{pri izvedbah} kulturnih programov.

Spocetka smo stitudi na braje izlete v lepo okolico.
Gled je spremljalo peti, režidel partizanovih pesmi,
to. lipaj fofice iz ^{izjava} ~~one~~ je pridno sovitalo na harmoniko,
potnjeje tudi Geršak iz ~~one~~. Manj prijatno je bilo,
kadar je bilo trala, o pomem jesenobem mrnem srbeti:
na dva in jih spraoleti v kuhinjo in v ^{sobe} ~~dij~~ dijakke.

Vendar, kljub naqum pomajskijivotim smo
olepli ~~vaga~~ ^{sojkega leta} ~~in~~ naprej in preterno večina gojencev je
letni smoter na gimnaziji dosegla. ~~o koncu prvega~~
~~sojkega leta.~~ Po sedmih letih, ko pišem ^{te} ~~to~~ skrom

spomine na ~~tracetke~~ dijakega doma v Raunal na
Kooitkem, lahko rečem, da so ti spomini, kar se tiče
dijakov, gojencev tega dijakega doma kar lepi. Zdi se mi,
da ^{se} tudi ti dijaki radi spominjajo prvega leta
svojega bivanja v bipskem domu v Raunal. Zakaj?
ker je bilo po delu, ^{nas} pionirokem delu, tioljenje tem lepše.
In tega dela, pionirokega dela se dijaki, radi in sponosom
spominjajo, prvi dijaki, pa tudi prvi upravniki.